

Институт за национална историја - Скопје

Наследство

Зборник на трудови од
Десеттиот меѓународен симпозиум за
византиски и средновековни студии
„Денови на Јустинијан I“,
Скопје, 10-13.11.2022 г.

Уредник
Митко Б. Панов

Скопје, 2023

Институт за национална историја - Скопје

Уредник:
Митко Б. Панов

Лекторка:
Јордана Шемко Георгиевска

Техничка обработка:
Игор Панев

Печати: ГРАФО ПРОМ, Битола

Финансиски поддржано од:

Република Северна Македонија
Министерство за
образование и наука

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

316.75(495.02)"653"(062)
930.85(495.02)"653"(062)

НАСЛЕДСТВО : Зборник на трудови : од Десеттиот меѓународен симпозиум за византиски и средновековни студии „Денови на Јустинијан I“ : Скопје, 10-13 ноември 2022. = Heritage : Proceedings of the 10th International Symposium on Byzantine and Medieval Studies "Days of Justinian I" : Skopje, 10-13 November, 2022 =уредник Митко Б. Панов =edited by Mitko B. Panov. - Скопје : Институт за национална историја ; Скопје : Institute of National History, 2023. - 370 стр. ; 24 см

Фусноти кон текстот. - Напореден текст на мак. и англ. Јазик

ISBN 978-608-4981-86-2

а) Наследство -- Византија -- Среден век -- Собири б) Културна историја
-- Византија -- Среден век -- Собири

COBISS.MK-ID 61996293

Institute of National History - Skopje

Heritage

**Proceedings of the
10th International Symposium on
Byzantine and Medieval Studies
“Days of Justinian I”,
Skopje, 10-13 November, 2022**

Edited by
Mitko B. Panov

Skopje, 2023

Уредник
Митко Б. Панов

Меѓународен научен комитет

Флорин Курта, *Универзитет во Флорида*
Митко Б. Панов, *Институт за национална историја, Скопје*
Џузепе Маино, *Универзитет во Болоња*
Донатела Бијаџи Маино, *Универзитет во Болоња*
Ѓоко Ѓорѓевски, *Православен богословски факултет „Св. Климент Охридски“*
Хрвоје Грачанин, *Универзитет во Загреб*
Ендрју Роуч, *Универзитет во Глазгов*
Влада Станковиќ, *Универзитет во Белград*
Лукаш Ружицки, *Адам Мицкиевич Универзитет во Познањ*
Елизабета Димитрова, *Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје*
Георги Н. Николов, *Универзитет во Софија*
Каролин С. Снајвли, *Гетисбург колеџ*
Витомир Митевски, *Македонска академија за науки и уметности, Скопје*
Гордана Силјановска, *Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје*
Виктор Лилчиќ, *Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје*
Иванка Василевска, *Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје*
Александар Спасеновски, *Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје*
Мишо Докмановиќ, *Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје*
Рубин Земон, *Центар за напредни студии, Скопје*

Edited by
Mitko B. Panov

International Scientific Committee

Florin Curta, *University of Florida*
Mitko B. Panov, *Institute of National History, Skopje*
Giuseppe Maino, *University of Bologna*
Donatella Biagi Maino, *University of Bologna*
Gjoko Gjorgjevski, *Faculty of Orthodox Theology “St. Clement of Ohrid”, Skopje*
Hrvoje Gračanin, *University of Zagreb*
Andrew Roach, *Glasgow University*
Vlada Stanković, *University of Belgrade*
Łukasz Różycki, *Adam Mickiewicz University in Poznań*
Elizabeta Dimitrova, *University Ss. Cyril and Methodius, Skopje*
Georgi N. Nikolov, *Sofia University*
Carolyn S. Snively, *Gettysburg College*
Vitomir Mitevski, *Macedonian Academy of Science and Arts, Skopje*
Gordana Siljanovska, *University Ss. Cyril and Methodius, Skopje*
Viktor Lilčić, *University Ss. Cyril and Methodius, Skopje*
Ivanka Vasilevska, *University Ss. Cyril and Methodius, Skopje*
Aleksandar Spasenovski, *University Ss. Cyril and Methodius, Skopje*
Mišo Dokmanović, *University Ss. Cyril and Methodius, Skopje*
Rubin Zemon, *Center for Advanced Studies, Skopje*

СОДРЖИНА / CONTENTS

Предговор / Foreword МИТКО Б. ПАНОВ	ix
1. Legacy of Rome: Living in the Past in near Barbaricum FLORIN CURTA and ANDREI GÂNDILĂ	18
2. Culture, Conservation, Creativity GIUSEPPE MAINO	39
3. The Christian Era and the Challenges of Calendar: the Problem of Reconciling the Chronology with Astronomy from Eusebius to Procopius DMITRI STAROSTIN	70
4. The Importance of the city of Petra Pia Justiniana in the Caucasian Policy of Justinian I MARCIN WIECZOREK	84
5. On Byzantine Statecraft, Grand Strategy and Diplomacy in the Imperial Centuries. Indications of Roman Political Heritage DRAGAN GJALEVSKI	92
6. The Bogomils, Epiphany water, inverted behavior and a “distorted apostolic tradition” BOJANA RADOVANOVIĆ	111
7. Traces of the Jovan Vladimir cult in Macedonia EMIL HILTON SAGGAU	120
8. Finis Imperii (1071)? Cultural heritage of Byzantium in South Italy and Macedonia in Norman times and beyond SALVATORE CONSTANZA	129

9.	A Double Heritage: The Second Bulgarian Kingdom between Bulgarian History and Byzantine Succession FRANCESCO DALL'AGLIO	142
10.	Imperial Ideology in Practice: 12th Century Rus' NEIL O'DOCHERTY	156
11.	Mercantilism Between East and West the Contested Inheritance of Byzantium's Political Economy ALEX M. FELDMAN	165
12.	“Τραβώδ’, Γαβρά, τραβώδ’, Γαβρά, νὲ Γαβροκωσταντίνε”. Some Remarks about the Gabras Family in the Pontic Folk Tradition MARCO FASOLIO	176
13.	Through the Russia's lens: Rediscovery of the Byzantine Heritage in the Balkans in the first half of the 19th century MITKO B. PANOV	188
14.	The Middle Ages as hope for the future: Sadoveanu's reconciliation of Tradition and Modernity in 1930s Romania in Baltagul (The Hatchet) and Viața lui Ștefan cel Mare (Life of Stephen the Great) ANDREW ROACH	198
15.	The role of History in the Restoration and Preservation process. Problems of Conservation of the Basilica of San Vitale in Ravenna from the historical and technical point of view NORA LOMBARDINI	211
16.	Ravenna models in medieval architecture of the Veneto hinterland (Padua, Verona and Vicenza): three case studies (6th-12th centuries) ANGELO PASSUELLO	220
17.	Byzantine Heritage in Genoa: The Pallio of San Lorenzo throughout the Centuries LUCREZIA SOZZÈ	232

18. The offering figure on the imperial pyxis at Dumbarton Oaks: origin and legacy of the gift of the urban model ANDREA TORNO GINNASI	244
19. Црквата Св. Ѓорѓи во Старо Нагоричане во средно-византискиот период; Реконструкција ЕМИЛИЈА АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА	254
20. The Algezars Basilica. A reconsideration of the Christian Basilical Space, within the Late Antiquity setting MARÍA J. S. VICENT	281
21. The medieval rotunda Anastasis in Jerusalem as an architectural copy object: the Historiography of the issue ELENA LAVRENTYEVA and IRINA CHIRSKOVA	288
22. The Permanence of (In)tangible Byzantine Cultural Heritage in Islamic Sacred Spaces: Early Umayyad Mosques in Damascus and Jerusalem HEE SOOK LEE-NINIOJA	296
23. “Let There Be Light, Let There Be Nothing”: Byzantinism and Justinian’s reign in Heavy Metal FEDERICO LANDINI	309
24. Правото во Македонија во средниот век (правно-историска анализа на изворите) ИВАНКА ВАСИЛЕВСКА, БИЛЈАНА ПОПОВСКА	321
25. <i>ὁ λιβανωτὸς εὐσεβῆς καὶ τὸ πόπανον</i> . За вегетаријанската диета во De abstinentia од Порфириј од Тир МАЌЕЈ ХЕЛБИГ	330
26. Holy Land Pilgrimage through the Eyes of Church Fathers and Popes (from Fourth to Fifth and from Twelfth to Thirteenth Centuries) KYRIAKI GIANNOULI	341

27. Byzantine exegesis in relation to John Chrysostom's Homily 1 Against those who say, that Demons govern human affairs
VÁCLAV JEŽEK 350
28. Човековата слободна волја во антрополошко-етичката мисла на свети Јован Златоуст
КИРЧЕ ТРАЈАНОВ 364
29. Патристичката литература во македонското црковно-словенско книжевно наследство
АЛЕКСАНДАР КРСТАНОСКИ 373
30. Ориентални ракописи и книги од средновековието како културно наследство од османлискиот период во Р.С. Македонија
ЕМЕЛ ШЕРИФ-МИФТАР 381